

30.01.2023

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2022/624
Toplantı Tarihi/Sayısı : 9.1.2023/194
Karar Numarası : 2023/01
Başvuran : A.G.
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : --
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; başvuranın az sayıda villası olması sebebiyle muhatap şirketin 10 ve üstü sayıda villa sahibi olan abonelere sağladığı ticari abonelikten ve tarifieden yararlandırılmamasının servet temelinde ayrımcılık teşkil ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle:

a. ... Anonim Şirketinin Afyonkarahisar Gazlıgöl beldesinde termal su tedariki yaptığını, şirketin 10 ve üstü sayıda villa sahibi olan abonelere ticari abonelik sağladığını, daha az sayıda villa sahibi olanlara ise mesken aboneliği sağladığını, ticari abonelerin suyun metreküpünü 3,00 Türk Lirasından satın alırken mesken abonelerinin 11,00 Türk Lirasından satın aldığını,

b. Villalar yapılırken maliklerin belediyeden ticari inşaat ruhsatı aldıklarını, elektrik, su (termal su hariç) ve internet gibi aboneliklerde ticari abonelik yapıldığını, ancak muhatap şirket 10 villa ve üstü şartı getirdiğinden termal su aboneliğinde ticari abonelikten yararlanamadıklarını, bu uygulamanın servet temelinde ayrımcılık teşkil ettiğini iddia etmekte ve ayrımcılığın sona erdirilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap şirketten alınan yazılı görüşte şirket; mesken ve ticari tarifelerin, termal turizm bölgesini kalkındırmak ve bölge havzasına ait kısıtlı bulunan jeotermal kaynaklarının maksimum düzeyde korunmasını sağlamak amacı ile oluşturulduğunu, şirket yönetim kurulu kararı ile termal turizm tesis belgesi, kaplıca ruhsatı ya da 10 adet bağımsız bölüm odalı villaya veya en az 10 ayrı bağımsız bölüm odaya sahip turizm tesisi olma şartlarından herhangi birini yerine getirilmesi halinde istihdama ve ekonomiye destek sağlayan termal turizm belgesi veya kaplıca ruhsatı olan otel ve konaklama abonelerine avantajlı tarife desteği sağlandığını, bu şartları sağlayan tüm abonelerin ticari abonelik tarifelerinden yararlandırıldığını, ayrımcılık yapılmadığını ifade etmiş ve şirket yönetim kurulu kararı ile ticari abonelik tarifelerini sunmuştur.

4. Muhataptan alınan görüş başvurana iletilmiş ve konuya ilişkin yazılı görüşü talep edilmiştir. Görüş talep yazısı 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca usulüne uygun olarak 17.07.2022 tarihinde başvurana tebliğ edilmişse de; başvuran yasal süre içerisinde yazılı görüşünü sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir: "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.*"

6. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesinin (d) bendine göre; "*doğrudan ayrımcılık, bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanılarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi*" ifade eder.

7. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: "*(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.*" şeklinde hükme bağlanmıştır.

8. Mezkûr Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında, ayrımcılık türleri "*a) Ayrı tutma b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama c) Çoklu ayrımcılık ç) Doğrudan ayrımcılık d) Dolaylı ayrımcılık e) İşyerinde yıldırma f) Makul düzenleme yapmama g) Taciz ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık*" olarak sıralanmıştır.

9. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık yasağının kapsamı" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.*"

10. Mezkûr Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde Kurumun; "*Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" le görevli olduğu düzenlenmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasında; "*Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*" hükmü bulunmaktadır. Somut başvuruda başvuran muhatap şirketin 10 ve üstü sayıda villa sahibi olan abonelere ticari abonelik sağlayıp daha az sayıda villa sahibi olanlara ise mesken aboneliği sağladığını, kendisinin de 10 villası olmadığı için ticari abonelikten yararlanmadığını ve bu

uygulamanın servet temelinde ayrımcılık teşkil ettiğini iddia etmektedir. Bu durum karşısında açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun esas incelemesi yapılabilecek bir başvuru olarak değerlendirilebileceği sonucuna varılmıştır.

12. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. Tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelere göre herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden eşit bir şekilde yararlanma; ayrımcılığın her türüne, şiddet ve taciz uygulamalarına karşı korunma hakkına sahiptir. Bu bağlamda İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin 2'nci maddesi: "*Herkes ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka türden kanaat, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş veya başka türden statü gibi herhangi bir ayırım gözetilmeksizin, bu Bildirgede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahiptir.*" hükmünü haizdir.

13. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesine göre ise: "*Bu Sözleşme 'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.*"

14. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarında; ayrımcılık, objektif ve makul bir neden olmaksızın, aynı durumdaki kişilere farklı muamelede bulunmak olarak tanımlanmıştır. (*Willis/Birleşik Krallık, Başvuru No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48.*) Ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek için öncelikle ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin ya da eylemin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakmak gerekmektedir. AİHM kararlarına göre, "muameledeki farklılık, objektif ve makul bir gerekçeye sahip değilse" ya da "meşru bir amaç" izlenmemişse ayrımcılık söz konusudur. (*Abdulaziz, Cabales and Balkandali/ Birleşik Krallık Başvuru No: 9214/80; 9473/81; 9474/81, 28/5/1985, para.72.*)

15. Anayasa Mahkemesi kararlarında da; nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10'uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilmektedir. (*Nuriye Arpa, Başvuru No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58.*) Bu nedenle hukuksal durumları aynı olanlara yönelik farklı muamelenin objektif ve makul bir sebebe dayandığı, farklı muamelenin öngörülen meşru amaç ile orantılı olduğu, diğer bir ifadeyle farklı muameleyle tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenmediği hâllerde eşitlik ilkesi ihlal edilmeyecektir. (*Burcu REİS, Başvuru No: 2016/5824, 28/12/2021, para. 50.*)

16. Servet, Türk Dil Kurumu'na göre varlık, zenginlik, mal mülk anlamına gelmektedir. Bir başka tanımında ise servet, sahibinin belli bir zamana değin biriken varlıklarının o anki toplam değeri veya sahibine gelir sağlayan taşınır ve taşınmaz değer olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda servet kelimesinin mülkiyeti de kapsamına alan bir kelime olduğu değerlendirilebilecektir. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme' nin denetim organı olan Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi'nin 20 No.lu Genel Yorumu'nda, ayrımcılık yasağı kapsamında ayrımcılığın yasaklandığı bir neden olarak mülkiyet durumunun geniş bir kavram olduğunu ve

gayrimenkul mülkiyetini, kişisel mülkiyeti ya da mülkiyet sahibi olmamayı içerdiğini belirtmektedir. Başvuran muhatap şirketin kişilerin sahip olduğu villa sayısına bağlı olarak hizmet sunumunda farklı muamelede bulunduğunu iddia ettiği nazara alındığında iddiasının servet temeli kapsamında kaldığı değerlendirilmektedir.

17. Servet temelinde farklı muamelenin ayrımcılık yasağını ihlal etmemesi için muamelenin nesnel ve makul bir gerekçeye sahip olması, orantılı olması ve muameleye tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklememesi gerekmektedir. Başvuranın muhatap şirketin 10 ve üstü sayıda villa sahibi olan abonelere ticari abonelik sağlayıp daha az sayıda villa sahibi olanlara ise mesken aboneliği sağlamasının servet temelinde farklı muamele teşkil ettiği iddialarına karşılık muhatap şirket; mesken ve ticari tarifelerin termal turizm bölgesini kalkındırmak ve bölge havzasına ait kısıtlı bulunan jeotermal kaynaklarının maksimum düzeyde korunmasını sağlamak amacı ile oluşturulduğunu, termal turizm tesis belgesi, kaplıca ruhsatı ya da 10 adet bağımsız bölüm odalı villaya veya en az 10 ayrı bağımsız bölüm odaya sahip turizm tesisi olma şartlarından herhangi birini yerine getirilmesi halinde istihdama ve ekonomiye destek sağlayan termal turizm belgesi veya kaplıca ruhsatı olan otel ve konaklama abonelerine avantajlı tarife desteği verildiğini ve ayrımcılık yapılmadığını ifade etmiştir.

18. Turizm sektörünü düzenlemek ve geliştirmek amacıyla çıkarılan 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, turizm hizmeti ile bu hizmetin gereği kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin tespiti ile bu merkezlerin geliştirilmelerine, turizm yatırım ve işletmelerinin teşvik edilmesi, düzenlenmesine ve denetlenmesine ilişkin bir takım hükümler içermektedir. 2634 sayılı Kanun ve Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik gereğince bir tesisin turizm tesisi/işletmesi olması ve turizm belgesi belirli şartlara ve izinlere bağlanmıştır ve bu şartların gerçekleşmesi halinde turizm tesislerine belirli teşvikler sağlanması öngörülmüştür. Nitekim 2634 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi ile turizm belgeli yatırım ve işletmeler elektrik, gaz ve su ücretlerini o bölgedeki sanayi ve meskenlere uygulanan tarifelerden en düşüğü üzerinden ödeyeceği hüküm altına alınmıştır. İlgili mevzuat kapsamında termal tesisler dahil turizm tesisleri bu teşvikten yararlanabilecektir.

19. Jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının etkin bir şekilde aranması, araştırılması, geliştirilmesi, üretilmesi, korunması, bu kaynaklar üzerinde hak sahibi olunması ve çevre ile uyumlu olarak ekonomik şekilde değerlendirilmesi amacıyla çıkarılan 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'na İlişkin Uygulama Yönetmeliği'nin "*Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerine ilişkin hususlar*" başlıklı 25'inci maddesinin birinci fıkrasının altıncı bendine göre: "*Turizm belgeli tesislerin kullandığı jeotermal su miktarı belirlendikten sonra her bir Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ile Turizm Merkezi için; jeotermal kaynak üretim ve dağılım yöntemi, maliyeti ve Jeotermal kaynağın özelliklerine göre ilgili İdare tarafından ayrı ayrı belirlenen birim fiyat üzerinden jeotermal su kullanım bedeli alınır.*"

20. Turizm sektörü turizm faaliyetlerinin yapıldığı bölge ekonomisi başta olmak üzere ülke ekonomisine katkı sağlayan dinamik bir sektördür. Ekonomiye katkısının dışında turizm sektörü emek yoğun bir özelliğe sahip olduğundan bireyler açısından istihdam olanakları sağlamakta ve ülkenin istihdam hacmini arttırmaktadır. Bu durum karşısında gerek mevzuat gerekse termal ve turizm tesislerinin istihdama ve bölge ekonomisine sağladığı katkıları göz önünde alındığında; muhatap şirketin termal turizm

bölgesini kalkındırmak ve bölge havzasına ait kısıtlı bulunan jeotermal kaynaklarının maksimum düzeyde korunmasını sağlamak amacı ile termal turizm tesis belgesi, kaplıca ruhsatı ya da 10 adet bağımsız bölüm odalı villaya veya en az 10 ayrı bağımsız bölüm odaya sahip turizm tesisleri açısından kullanım bedellerinin düşük belirlenmesinin nesnel ve makul bir gerekçeye dayandığı değerlendirilmektedir.

21. Keza farklı muamelenin ayrımcılık yasağını ihlal etmemesi için muamelenin nesnel ve makul bir gerekçeye sahip olması ile birlikte muamelenin orantılı olup olmadığı ve farklı muameleye tabi tutulan kişiye aşırı ve olağanın ötesinde bir külfet yüklenip yüklenmediği de değerlendirilmelidir. Muhatap şirket görüş yazısı ekinde yer alan şirket yönetim kurul kararından termal turizm tesis belgesi, kaplıca ruhsatı ya da 10 adet bağımsız bölüm odalı villaya veya en az 10 ayrı bağımsız bölüm odaya sahip turizm tesisleri açısından avantajlı tarife sağladığı ve bunlar dışındaki tacir olsun ya da olmasın tüm kullanıcıların mesken sıcak su tarifelerinden yararlandırıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim 5686 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci fıkrasının altıncı bendinde de turizm belgeli tesislerin jeotermal su kullanım bedelinin kullanılan jeotermal su miktarına göre belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla kaplıca, termal turizm tesisleri ile belirli büyüklükteki turizm tesislerinin tüketeceği su miktarının fazlalığı nazara alındığında, bu işletmeler açısından mesken aboneleri için öngörülen tarifedeki bedellerden daha düşük bedeller belirlenmesinin orantılı olduğu, ulaşılmak istenen amaç ile muamele arasında makul bir denge sağladığı ve bu durumun mesken abonelerine olağanın dışında aşırı bir külfet getirmediği değerlendirilmektedir.

22. Tüm bu hususlar bir arada değerlendirildiğinde; muhatap şirket tarafından termal turizm tesis belgesi, kaplıca ruhsatı ya da 10 adet bağımsız bölüm odalı villaya veya en az 10 ayrı bağımsız bölüm odaya sahip turizm tesisleri açısından farklı tarife belirlemesine ilişkin uygulamanın termal turizm bölgesini kalkındırmak ve bölge havzasına ait kısıtlı bulunan jeotermal kaynaklarını korumak şeklinde meşru bir amaç taşıdığı ve bu işletmelerin kullanacağı termal su miktarı nazara alındığında tarifenin orantılı olduğu değerlendirilmiştir. Anılan sebeplerle servet temelinde ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

09.01.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
II. Başkan

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi
(İzinli)

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi